

Wrocław dnia, 15. 05. 2022

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej mgr Anny Dobrzyckiej pt. „Ocena efektywności masażu w redukcji dolegliwości bólowych w zespole bolesnego barku”

Ból przewlekły stanowi jedno z najważniejszych zagrożeń zdrowotnych we współczesnym świecie. Jest najczęstszą przyczyną szukania pomocy lekarskiej a koszty związane z leczeniem bólu i jego konsekwencjami są niezwykle wysokie.

Pośród zespołów bólu przewlekłego zespół bolesnego barku (ZBB) jest jednym z najczęściej występujących obok bólów krzyża i bólów głowy. Jest też bardzo ważną przyczyną niesprawności i kalectwa u dorosłej populacji. Leczenie ZBB jest trudne i złożone a wyniki terapii są często niezadawalające.

W leczeniu dolegliwości bólowych w ZBB stosowana jest najczęściej farmakoterapia jako metoda najprostsza i najbardziej dostępna. Jednak łączy się ona z częstymi i poważnymi objawami niepożądanymi zarówno ze strony leków nieopiodowych jak i opiodowych. Fizjoterapia pozostaje jedną z najbardziej korzystnych metod postępowania w bólu przewlekłym. Istnieje bardzo duży potencjał jej rozwoju i zindywidualizowanego wykorzystania w poszczególnych zespołach bólowych. Dlatego analiza skuteczności nowych metod fizjoterapeutycznych w ZBB jest jak najbardziej zasadna. Temat rozprawy doktorskiej mgr Anny Dobrzyckiej uważam więc za bardzo aktualny i istotny pod względem poznawczym.

Rozprawa doktorska ujęta została w formę typową dla tego rodzaju opracowań.

W interesująco zredagowanym wstępie doktorantka opisuje epidemiologię ZBB a następnie diagnostykę i klasyfikacje tego zespołu oraz stosowane w nim metody postępowania przeciwbólowego. Opisany zostaje masaż jako metoda postępowania ze szczególnym uwzględnieniem zasady tensegracji w oparciu o uwarunkowania anatomiczne.

Jesteśmy po to, żeby leczyć, kształcić i rozwijać wiedzę medyczną

Celem pracy była ocena skuteczności masażu tensegracyjnego zarówno w zmniejszeniu natężenia bólu jak w poszerzeniu zakresu ruchomości kompleksu barkowego u pacjentów z ZBB.

Badanie realizowano u pacjentów z objawami ZBB leczonych w placówkach Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ). Do badania zakwalifikowano 48 pacjentów a 30 z nich spełniło wymagania formalne związane z procedurą badawczą. U badanych pacjentów oceniano natężenie bólu przy pomocy skali VAS a także wrażliwość uciskową wybranych punktów w zakresie kompleksu barkowego przy pomocy oceny palpacyjnej oraz z wykorzystaniem analgometru.

Interwencją terapeutyczną był masaż tensegracyjny, które w grupie badanej obejmował 6 zabiegów w ciągu 3 tygodni a w grupie kontrolnej 2 zabiegi.

Wyniki pomiarów poddane zostały analizie statystycznej. Uzyskane informacje wskazują, że zastosowana terapia miała znaczący pozytywny wpływ na poprawę funkcjonowania kompleksu barkowego na wrażliwość uciskową oraz na obniżenie poziomu subiektywnego natężenia bólu.

Wynika stąd bardzo istotny wniosek badawczy, że normalizacja napięcia tkanek biorących udział w mechanizmie usidlenia nerwów międzyżebrowych może być istotnym elementem terapii tak złożonego zespołu bólowego jakim jest ZBB. W rozdziale „Dyskusja” doktorantka bardzo szczegółowo i wnikliwie przedstawiła argumenty uzasadniające wykorzystanie metod fizjoterapeutycznych w ZBB a w szczególności zasady i praktykę masażu tensegracyjnego.

Przedstawiona do recenzji praca posiada pewne formalne ograniczenia. Należy do nich brak randomizacji i możliwości przeprowadzenia kontroli w postaci podwójnej ślepej próby. Z powodów obiektywnych liczba badanych pacjentów została ograniczona. Metodyka zastosowanych badań opiera się o pomiary subiektywne ale tylko w taki sposób oceniać możemy natężenie bólu. Dalsze badania pozwolą zapewne na badawcze rozstrzygnięcie metodologicznych wątpliwości. Trzeba podkreślić, że te wszystkie ograniczenia przedstawiła sama doktorantka, co należy uznać za jej pozytywne osiągnięcie.

Niewątpliwie rozprawa doktorska mgr. Anny Dobrzyckiej posiada bardzo istotne elementy poznawcze i użytkowe.

Jesteśmy po to, żeby leczyć, kształcić i rozwijać wiedzę medyczną

---

1. Problem ZBB jest powszechny w opiece zdrowotnej i dlatego warty zainteresowania.
  2. Postępowanie w ZBB nie ma obecnie ustalonej, ustandaryzowanej, metodologii postępowania terapeutycznego.
  3. Przeprowadzone badania pozwoliły na stwierdzenie istotnej przydatności fizjoterapii w postaci masażu tensegracyjnego.
  4. Taka, nowatorska metoda fizjoterapii stanowi istotną alternatywę dla innych metod fizjoterapeutycznych a ponadto dla powszechnie stosowanej i nadużywanej farmakoterapii. Jest bezpieczną, prosta i skuteczna co jest niezwykle istotne na obecnym wymiarze opieki zdrowotnej zdominowanej przez producentów leków
- Z powyższych względów uważam, że przedstawiona do oceny praca zasługuje na wyróżnienie.

W formalnym podsumowaniu chciałbym jednoznacznie stwierdzić, że rozprawa doktorska mgr. Anny Dobrzyckiej spełnia warunki określone w art., 13 ust. 1, ustawy z 14. 03. 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym. Dlatego zwracam się do Wysokiej Rady Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu z wnioskiem o przedstawienie jej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z poważaniem

Prof. dr habil. Andrzej Kübler

Jesteśmy po to, żeby leczyć, kształcić i rozwijać wiedzę medyczną